

Pronken met andermans veren, of: *Een mooi woord*, 1994

Bijlage bij de [De zaak Ad van Liempt](#)

© samenstelling Bart FM Droog, 16 augustus 2019

[Droog Magazine](#), 2019

inhoudsopgave

(tekst in blauw is aanklikbaar)

[Een mooi woord voor oorlog](#)
[25 jaar later](#)
[H.L. Zwitzer](#)

Een mooi woord voor oorlog.

In 1994 publiceert Ad van Liempt het boek *Een mooi woord voor oorlog. Ruzie, roddel en achterklap op weg naar de Indonesië-oorlog.*¹

Auteur en uitgever wekken in dit boek over de aanloop naar de Eerste Politonele actie de indruk onthullingen te doen. Volgens de critici is het weliswaar een vlot geschreven boek, maar ze berichten ook dat het weinig toevoegt aan de al bestaande kennis.

Ad van Liempt, 2015: "Over de [Tweede Wereld]oorlog was genoeg informatie te vinden, maar over de Politonele Acties niet en dat vond ik frustrerend. Als ik het ergens wil vinden, moet ik het zelf uitzoeken, bedacht ik toen. Zo begon ik aan 'Een mooi woord voor oorlog.'"²

NRC-recensent H.L. Zwitzer: "Op het moment dat er een vredesakkoord 'dreigt', kondigt de generaal z'n ontslag aan", waarna de auteur zich vervolgens afvraagt hoe Spoor 'op zo'n botte manier' tegen de politieke besluitvorming durfde in te gaan, en desondanks nog steeds een 'grote reputatie' heeft. Daar is volgens hem maar één antwoord op: alle partijen hebben Spoors dreigement buiten de publiciteit weten te houden, 'eigenlijk tot vandaag aan toe'.

Hier valt Van Liempt door twee manden tegelijk. In de eerste plaats komt het ontslagincident voor op pagina 396 van de dissertatie uit 1988 van J.J.P. de Jong, *Diplomatie of Strijd*, en wat de reputatie van Spoor betreft: die wordt duidelijk ter discussie gesteld door mevrouw P.M.H. Groen in haar proefschrift uit 1991, *Marsroutes en dwaalsporen. Het Nederlands militair-strategisch beleid in Indonesië, 1945-1950*. Beide werken, zo blijkt uit de literatuurlijst, zijn Van Liempt overigens niet onbekend.³

1 Ad van Liempt. *Een mooi woord voor oorlog. Ruzie, roddel en achterklap op weg naar de Indonesië-oorlog*. Sdu uitgeverij Koningsinnegracht, Den Haag, 1994. 289 blz.

2 Ad van Liempt over Nederland valt aan. *Historisch Nieuwsblad*, Utrecht, 01-06-2015.
<https://www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/43341/ad-van-liempt-over-nederland-valt-aan.html>

3 H.L. Zwitzer. Indië-conflict versimpeld. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 18-06-1994.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000031194:mpeg21:a0269>

En D. Hellema, in *BMGN – Low Countries Historical Review*: “Het boek bevat geen notenapparaat, maar wel een uitgebreide archief-technische verantwoording. (...) De context, waartegen de Indonesische kwestie zich afspeelde, ontbreekt volledig. Mede daarom zal degene, die J. J. P. de Jongs *Diplomatie of strijd* en/of J. Banks *Katholieken en de Indonesische revolutie* kent, geen nieuwe aspecten van de Indonesische kwestie krijgen gepresenteerd. Het is jammer dat Van Liempt in het geheel niet op de bestaande literatuur ingaat, met name om duidelijk te maken waar zijn benadering het werk van anderen amendeert of bekritiseert.”⁴

4 D. Hellema [= Prof. dr. Duco Hellema]. A. van Liempt, Een mooi woord voor oorlog. Ruzie, roddel en achterdocht op weg naar de Indonesië-oorlog. *BMGN - Low Countries Historical Review*, 111(1), 1996, pp.140–141.

<http://doi.org/10.18352/bmgn-lchr.4220>

Zie ook: <http://www.ducohellema.nl/>

25 jaar later

Mei 2019. In een interview met Bas Kromhout komt dit boek en een van de recensies ter sprake.

Bas Kromhout: “Hoe is *Een mooi woord voor oorlog* ontvangen?”

Ad van Liempt: “Er stond een zeer negatieve recensie in *NRC Handelsblad* van een oud-militair, die iets schreef in de trant van: “Men kan wel allerlei documenten citeren, maar daarmee is men nog geen historicus.” Het was toen nog geen algemeen gebruik om het Nederlandse optreden een oorlog te noemen. Inmiddels is het taboe doorbroken. Een paar jaar geleden mocht ik een toespraak houden bij de opening van een tentoonstelling in Museum Bronbeek en die heette *Oorlog! Van Indië tot Indonesië 1945-1950*.”⁵

H.L. Zwitzer

De recensent in kwestie, wiens naam Ad van Liempt *niet* noemt, was militair historicus H.L. Zwitzer (1924-2004, luitenant-kolonel⁶ bij de Sectie Militaire Geschiedenis van de Landmachtstaf.⁷ Hij was een gedegen historicus, die als jongen in een Jappenkamp had gezeten⁸ en bijzonder goed op de hoogte was van wat er in de aanloop van de Eerste Politionele Actie was gebeurd. Hij had namelijk dit werk samengesteld:

Documenten betreffende de eerste politionele actie : (20/21 juli - 4 augustus 1947). Uitgegeven en ingeleid door H.L. Zwitzer. Sectie Militaire Geschiedenis van de Landmachtstaf, 's-Gravenhage, 1983. XI, 198 p. Bijdragen van de sectie militaire geschiedenis ; nr. 14. 2 gev. krt. in achterschede. 1 Java, 2 Sumatra.

Van Liempt beweert in het interview uit 2019: “Het was toen [in 1994] nog geen algemeen gebruik om het Nederlandse optreden een oorlog te noemen. Inmiddels is het taboe doorbroken.”

5 Bas Kromhout. Ad van Liempt: ‘Ik ben van de feiten, niet van de moraal’. Journalist schrijft meesterproef over kampcommandant Albert Gemmeke. *Historisch Nieuwsblad*, Utrecht, 5/2019.

<https://www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/50904/ad-van-liempt-ik-ben-van-de-feiten-niet-van-de-moraal.html>

6 Pepijn Brandon. Bespreking H.L. Zwitzer †, J. Hoffenaar, C.W. van der Spek (eds.), *Het Staatse leger, Deel IX, De achttiende eeuw 1713-1795* (Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 2012, 946 pp., ISBN 978 90 6707 659 3). BMGN - Low Countries Historical Review | Volume 128-4 (2013) | review 93

<https://www.bmg-nlchr.nl/articles/10.18352/bmg-nlchr.9266/galley/9653/download/>

7 Later omgedoopt tot Nederlands Militair Instituut voor Militaire Historie. Bron: Prof. dr. Ben Schoenmaker nieuwe directeur van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie. *Historici.nl*, Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap, 22-05-2017.

<https://www.historici.nl/prof-dr-ben-schoenmaker-nieuwe-directeur-van-het-nederlands-instituut-voor-militaire-historie/>

8 H.L. Zwitzer. *Mannen van 10 jaar en ouder. De jongenskampen van Bangkok en Kedoengdjati, 1944-1945*. Van Wijnen, Franeker, 1995. 429p. Van dit werk verscheen in 2001 een Japanse vertaling.

Taboe doorbroken?

Maar wat schreef Zwitzer, in zijn recensie?: “Mijn bezwaar begint al bij de titel, *Een mooi woord voor oorlog*. Zonder te willen ontkennen dat daar toen een oorlog werd gevoerd, meen ik toch dat eliminatie van de term 'Politionele Actie' een soort geschiedvervalsing is. Juist omdat dit eufemisme zo veelzeggend de denkwijze en de beweegredenen van de Nederlanders weergeeft, net zoals de Indonesische namen voor de Nederlandse militaire acties, 'Agressie Satu' en 'Agressie Dua' (Agressie Eén en Agressie Twee), de gedachtenwereld van de andere partij weerspiegelen.”

En: “Van Liempt heeft zijn boek opgezet volgens het gepatenteerde procédé van 'good guys' en 'bad guys'. Echt inzicht in wat er toen eigenlijk gaande was krijgt de lezer echter niet. Een groot bezwaar is dat hij niet weet hoe met z'n bronnen om te gaan. Hij gebruikt ze vooral om de bad guys en de good guys op te sporen.”

Met de kennis van nu was wat Zwitzer in 1994 signaleerde van grote voorspellende waarde:

“Zonder enige achtergrondkennis ligt mythevorming altijd op de loer.”

En precies dat geschiedde 25 jaar later, in Van Liempts proefschrift uit 2019.